

Voorthuizen, 25 februari 2020

Aan: het college van B & W en de Gemeenteraad

Betreft: Zienswijze en bezwaarschrift m.b.t. Standbeeld van Lodewijk Napoleon in Voorthuizen

Geacht college en de Raad,

Hierbij vragen wij als brieverschrijvers uw aandacht en mening voor wat begon als een grap maar inmiddels serieuze en m.i. omstreden vormen heeft aangenomen.

Het betreft het oorspronkelijke voornemen van Nivo om een standbeeld ter ere van Lodewijk Napoleon (LN) te plaatsen op het Bunckmanplein in Voorthuizen om de volgende redenen:

In tegenstelling tot Barneveld mist Voorthuizen een figuur als Jan van Schaffelaar. Om Voorthuizen beter op de kaart te zetten zou een beeld van (onder)koning Lodewijk Napoleon, representant van het Franse keizerrijk, daarin kunnen voorzien.

Verwezen wordt naar o.a. zijn reizen naar het Loo door Voorthuizen en het verharding van de bestaande hessenweg door Voorthuizen tijdens zijn regime. (1806/1810), alsmede blijk van het sociale karakter van de koning met een gift aan de kerk van Voorthuizen.

Standpunt Nivo

Nivo dat staat voor “Lodewijk in Voorthuizen” is opgericht door enkele Voorthuizenaren en voert nu propaganda voor het standbeeld met o.i. vooral commerciële doeleinden en mogelijk een sociaal fonds.

Inmiddels zijn door de stichting Nivo de doelstellingen en motieven uitgebreid, zoals:

- Toeristische initiatief. Na het gereedkomen van de rondweg dreigt het doorgaande verkeer uit het centrum te verdwijnen en moet publiek op een andere manier worden aangetrokken, bijv. met een standbeeld van LN.
- Er ontstaat een leuk foto-moment voor bezoekers en als dat goed wordt aangepakt, komt binnen vijf jaar half Nederland naar Voorthuizen.
- Standbeeld en bijbehorende activiteiten vormen een waardevolle aanvulling en voordeel voor de lokale middenstand en recreatiesector.
- Mocht er een begrotingstekort bestaan dan wil de Nijkerkse ondernemer Van den Tweel (AH-Voorthuizen) letterlijk een duit in het zakje doen.
- Er wordt een sociaal fonds opgericht bedoeld voor mensen die buiten hun schuld in problemen zijn geraakt. Het geld moet komen uit donaties, publicaties en fondsen.
- Verder wil men een Napoleon-speld in het leven roepen en de scholen betrekken bij dit project zodat jongeren meer van de geschiedenis komen te weten.
- Nivo zegt voldoende draagkracht binnen Voorthuizen te hebben voor de plannen.

Tot zover in grote lijnen de argumenten en plannen van Nivo om een standbeeld van LN te plaatsen.

Onze opmerkingen bij standpunt van Nivo

We hebben ernstige bezwaar tegen een standbeeld van LN om de onderstaande redenen:

- Het ontbreekt Nivo aan historisch besef en verstrekt eenzijdige en onvolledige informatie.
- LN was onderdeel van een bezettende macht. Niet gekozen maar door Napoleon aangesteld om te regeren als marionet in diens belang.
- LN nam persoonlijk de bevelvoering op zich van de troepen tegen de invasie van de Engelsen in 1809 in Zeeland waardoor het continentaal stelsel bleef bestaan.
- Door instandhouding van dit stelsel verloren we de koloniën. De bevolking was van haar vrijheid beroofd en belast met hoge belastingen (grote armoede) Voor Voorthuizen gold zelfs dat ze inkwartiering van Franse huzaren moest accepteren in 1804 en werd bezet. Er werd zelfs gedreigd om het dorp af te branden.
- LN moest om de gunst te verwerven volgens de richtlijnen van keizer Napoleon de Nederlandse taal leren, hen in het zonnetje zetten en goedkeuren wat zij goedkeurden (volgens richtlijn voor onderkoning). Zijn motto was “Doe wel en zie niet om” (*naar, van wie of wat dat ten koste gaat*)
- LN stelde in dat hij naar eigen believen de benoeming en vervanging van rechters kon bepalen. Zodoende heerste er een ondemocratisch stelsel met tevens het verlies van de onafhankelijke rechterlijke macht.
- LN voerde een luxe levensstijl en probeerde bevolking door o.a. giften op staatskosten (sigaar uit eigen doos) gunstig te stemmen en voor zich te winnen (eigen belang)
- Het bestraten van de hessenweg door Voorthuizen van Utrecht naar Het Loo in Apeldoorn was van militair belang en niet bedoeld om Voorthuizen op de kaart te zetten. Eerder was dat mede uit eigen persoonlijk belang van LN en op kosten van de staat. De aanleg werd met man en macht versneld aangelegd door LN.
- We hebben uiteraard geen bezwaar tegen het oprichten van sociaal fonds maar daar is een standbeeld van LN (60.000,- euro) niet voor nodig en wel het laatste waar men aan denkt bij LN.

Verslag van ons gesprek van 4 februari met Nivo naar hun standpunt.

- Onze bezwaren hebben we Nivo kenbaar gemaakt en besproken met twee bestuursleden van Nivo en hun beschermheer. Helaas ontbrak de secretaris tevens bestuurslid van PBV.
- Nivo stelt dat voor de plaatsing van een dergelijk standbeeld, de raadpleging van de bevolking niet nodig is. Dat gebeurde immers ook niet in Barneveld met het beeld voor de Molukkers en Jan van Schaffelaar.
- De besturen van Plaatselijk Belang Voorthuizen(PBV), OVV en de recreatie staan volgens Nivo voor 100% achter Nivo. Of het bestuur van PBV daartoe bevoegd is, zonder overleg met de leden, doet volgens hen niet ter zake. Dat moeten we aan hen vragen. (Dat hadden we al gedaan maar op onze brief aan PBV van 18 dec. 2019 hadden we toen nog geen antwoord ontvangen, inmiddels wel zie hier onder)
- Hoewel Nivo heeft erkend dat de informatie naar Voorthuizen beter had gekund, acht ze het niet nodig op vragen die gesteld zijn in een ingezonden brief te reageren, laat staan deze in het openbaar te beantwoorden.
- Volgens de beschermheer kroonde Keizer Napoleon familieleden in de veroverde gebieden en “bevrijde gebieden” Er kon niet gesproken worden van bezetting door een vreemde macht.

- Op onze vraag aan de beschermheer of er ook iets negatiefs over LN te zeggen viel betrof dat alleen het uitgeven van veel geld, iets anders kon hij zich niet voorstellen.
- Het goede sier maken met giften op staatskosten zoals aan de kerk van Voorhuizen, noemde hij normaal en dat geschiedt zelfs nu nog steeds door het huidige koningshuis. Dit betekent o.i. niets anders dan het niets zegt over het zogenaamde sociale karakter van koning LN. Ook dit argument om een standbeeld op te richten komt daarmee o.i. te vervallen.
- Verder niets dan lof voor LN . Dit in tegenstelling tot de rol van stadhouder Willem V en koning Willem I die zeer kritisch en negatief werden bejegend. Dit stemt niet overeen met de sterke Oranjegezindheid in Voorthuizen en zal niet bijdragen aan steun voor LN.
- Belangrijk was het commerciële belang voor Voorthuizen al vond men bezoek van half Nederland ook wel wat hoog ingeschat. Uit activiteiten rond LN denkt men de sociale voorzieningen te kunnen opbrengen. (wie krijgt, wat??van wie ?)

Antwoord van PBV d.d. 7 februari op onze brief van 18 december door J. Overeem

- We hebben kennisgenomen van het plan om een standbeeld te plaatsen.
- De genoemde motieven kennen wij niet.
- PBV zit niet in het comité van aanbeveling.
- De heer Overeem (secretaris Nivo) heeft geen mandaat van het bestuur en zit op persoonlijke titel als bestuurslid in Nivo.
- Er is geen standpunt van PBV.
- Wij zien geen aanleiding om het artikel in de krant over Nivo te rectificeren, het is geen ingezonden brief van PBV maar een weergave van een journalist.

Aanvulling van PBV d.d. 25 februari op hun brief van 7 februari door J.Overeem

- Als aanvulling op de brief, Jan Overeem deelt alles wat betreft Nivo met het bestuur van PBV. Daardoor vertegenwoordigt hij PBV in het bestuur.

Samenvatting:

- Door niet de feitelijke, noch de negatieve omstandigheden te noemen vertelt Nivo slechts een eenzijdig en onvolledig verhaal en daarmee de halve waarheid
- Door het gebrek aan historisch besef zijn de herinneringen aan de misstanden ten gevolge van de bezetting en onderdrukking in de loop der tijd helaas vervaagd. Juist nu we dit jaar na 75 jaar onze bevrijding herdenken, mogen we dat niet vergeten en romantisieren.
- Blijkbaar spelen commerciële aspecten een belangrijker rol.
- Waarom Voorthuizen op de kaart zetten met een marionettenkoning i.p.v. met iets uit eigen natuur of cultureel erfgoed? (Vergulde wagen)
- Waarom is een tweede beeld nodig naast de Bunckman dat typisch is voor Voorthuizen. Het toont geweldloze weerbaarheid dit i.t.t. een toonbeeld van een vazal van de bezettende macht.
- Men koestert o.i. ook overtrokken verwachtingen die nergens op gebaseerd zijn (half Nederland komt)
- Voor het sociale aspect hoeft men geen beeld van LN te plaatsen, dat geld kan beter besteed worden.
- Historisch onderwijs is goed maar dan hopelijk niet eenzijdig en ongenueanceerd.

- Het ontbreekt o.i. aan draagkracht omdat op geen enkele manier de inwoners zijn geraadpleegd.
- Nivo baseert vermeende draagkracht op vertegenwoordigers van o.a. PBV en OVV in het comité van aanbeveling. De voorzitter van Nivo, heeft gezegd dat PBV daar voor 100% achterstaat. Als lid van PBV hebben we daar schriftelijke vragen over gesteld en inmiddels per 7 februari antwoord gekregen nl.: PBV heeft geen standpunt m.b.t. een standbeeld. PBV zit ook niet in het comité van aanbeveling en heeft evenmin een mandaat versterkt aan de secretaris van Nivo en zit op persoonlijke titel als bestuurslid in Nivo.
- Per vandaag 25 februari door J. Overeem echter alsnog “gecorrigeerd” met de aanvulling: Hij vertegenwoordigt PBV in het bestuur.
- Dat er op de nieuwjaarsreceptie van PBV geen vragen aan Nivo werden gesteld, kwam omdat hun komst niet gemeld was en evenmin de goede gelegenheid was. De conclusie dat er blijkbaar geen vragen waren en dus alles duidelijk is, was onjuist mede omdat door ons aan PBV eerder schriftelijke vragen zijn gesteld.

Conclusie:

Een standbeeld ter ere van een bezetter is in Voorthuizen volkomen misplaatst, letterlijk en figuurlijk. We achten op grond van bovenstaande argumenten een standbeeld onacceptabel en het veroorzaakt tweespalt in een Oranjegezind Voorthuizen.

Het beweerde draagvlak van PBV is door het bestuur ontkent. PBV heeft per mail bevestigd dat PBV niet zit in het comité van aanbeveling. De heer Overeem heeft geen mandaat van het bestuur en zit op persoonlijke titel in Nivo.(belangenverstrengeling?) PBV heeft geen standpunt. Dat kan ook niet omdat de leden van PBV nooit geraadpleegd zijn. De aanvulling van de heer Overeem (per vandaag) dat hij in het bestuur PBV vertegenwoordigt, verandert daarin niets.

Voor zover al noodzakelijk, zijn voor toeristische en sociale initiatieven voldoende en authentiekere ideeën te bedenken.

Zienswijze en bezwaarschrift

Uit de Barneveldse Krant (20 okt.) hebben we uw voorstel om gemeenschapsgeld beschikbaar te stellen moeten lezen. U stemt daarmee indirect in met het plaatsen van een standbeeld van LN, dat overvalt Voorthuizen. Zowel PBV als de Oranjevereniging zijn vooraf niet tijdig geïnformeerd en evenmin in de gelegenheid gesteld om hun leden te raadplegen.

Op basis van bovenstaande feiten en het nog lopende WOB-verzoek, (17 okt.) maken we bij deze bezwaar tegen het plaatsen van een standbeeld van LN door Nivo in Voorthuizen.

We beseffen terdege dat de gemeenteraad nog in moet stemmen, maar vragen u daaraan voorafgaand, het voorstel terug te trekken om, zoals het met de juiste burgerinitiatieven behoort te gaan, er eerst breed met de bevolking gesproken kan worden.

Het kan toch niet zijn dat we door een handjevol mensen, zonder de inwoners daarin te betrekken, worden geconfronteerd met het standbeeld van een buitenlandse bezetter.

Met vriendelijke groeten,

Mede namens de actiegroep tegen een standbeeld van LN in Voorthuizenaren.

M.J. de Jager